Käesolev dokument on vaid dokumenteerimisvahend ja institutsioonid ei vastuta selle sisu eest

►**B** **NÕUKOGU RAAMOTSUS 2005/667/JSK,**

12. juuli 2005,

millega tugevdatakse kriminaalõiguslikku raamistikku laevade põhjustatud merereostuse vastase õiguse jõustamiseks

(EÜT L 255, 30.9.2005, lk 164)

Parandatud:

►**C1** Parandus, EÜT L 99, 14.4.2007, lk 18 (2005/667/JSK)

▼B

NÕUKOGU RAAMOTSUS 2005/667/JSK,

12. juuli 2005,

millega tugevdatakse kriminaalõiguslikku raamistikku laevade põhjustatud merereostuse vastase õiguse jõustamiseks

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artikli 31 lõike 1 punkti e ja artikli 34 lõike 2 punkti b,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust ([1])

ning arvestades järgmist:

(1) Nõukogu ja komisjoni tegevuskavas, mis käsitleb seda, kuidas kõige paremini rakendada Amsterdami lepingu sätteid vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala loomiseks, ([2]) ning 15.—16. oktoobril 1999 Tamperes kokku tulnud Euroopa Ülemkogu järeldustes, eriti selle punktis 48 kutsutakse üles tegema ettepanekuid õigusaktide vastuvõtmiseks keskkonnavastaste kuritegudega võitlemiseks, eelkõige ühiste karistuste ja võrreldavate protseduuriliste tagatiste kehtestamiseks.

(2) Laevade põhjustatud rahvusvahelise või tõsise hooletuse tõttu tekkinud merereostuse vastu võitlemine on liidu üks prioriteete. 12.—13. detsembril 2002 Kopenhaagenis kokku tulnud Euroopa Ülemkogu järelduste punktides 32 — 34 ning eelkõige naftatankeriga Prestige toimunud õnnetuse järgselt justiits- ja siseküsimuste nõukogu 19. detsembril 2002 tehtud avalduses väljendatakse liidu kindlat soovi võtta vastu kõik meetmed, mida on vaja sellise katastroofi kordumise vältimiseks.

(3) Selleks tuleks ühtlustada liikmesriikide õigusaktid, nagu teatas komisjon oma teatises Euroopa Parlamendile ja nõukogule meresõiduohutuse suurendamise kohta pärast katastroofi tankeriga Prestige.

(4) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. septembri 2005. aasta direktiivi 2005/35/EÜ, mis käsitleb laevade põhjustatud merereostust ja karistuste kehtestamist merereostusega seotud rikkumiste eest, ([3]) ning käesoleva raamotsuse, mis täiendab direktiivi 2005/35/EÜ kriminaalasju käsitlevate detailsete eeskirjadega, eesmärk on selline ühtlustamine läbi viia.

(5) Käesolev raamotsus, mis põhineb Euroopa Liidu lepingu artiklil 34, on nõuetekohane dokument, millega pannakse liikmesriikidele kohustus näha ette kriminaalkaristused.

(6) Arvestades rikkumise spetsiifilist olemust, tuleks juriidiliste isikute suhtes kehtestada üldised karistused.

(7) 1982. aasta ÜRO mereõiguse konventsioon, millele on alla kirjutanud kõik Euroopa Liidu liikmesriigid ning mille üheks konventsiooniosaliseks on Euroopa Ühendus, on koostöö osas eriti oluline.

([1]) Euroopa Parlamendi 13. jaanuari 2004. aasta arvamus (ELT C 92, 16.4.2004, lk 19).
([2]) EÜT C 19, 23.1.1999, lk 1.
([3]) Vt käesoleva ELT lk 11.

▼B

(8) Liikmesriikide vahel tuleks korraldada parim võimalik koostöö, et tagada teabe kiire edastamine ühest liikmesriigist teise. Tuleks määrata kontaktpunktid ning need määratleda.

(9) Kuna käesoleva raamotsuse eesmärke ei saa liikmesriigid piisavalt ise saavutada ning neid on kahjude, mida asjaomane käitumine põhjustada võib, piiriülese iseloomu tõttu parem saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid vastavalt asutamislepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttele. Kooskõlas nimetatud artiklis osutatud proportsionaalsuse põhimõttega ei lähe käesolev raamotsus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.

(10) Käesolev raamotsus austab põhiõigusi ja järgib põhimõtteid, mida tunnustatakse Euroopa Liidu lepingu artiklis 6 ja mis on kajastatud Euroopa Liidu põhiõiguste hartas.

(11) Käesoleva raamotsusega ei panda liikmesriikidele, mis piirnevad rahvusvaheliseks meresõiduks kasutatavate väinadega, mille osas kehtib transiidirežiim vastavalt 1982. aasta ÜRO mereõiguse konventsiooni III osa 2. jaole, selget kohustust kehtestada jurisdiktsioon sellistes väinades toime pandud rikkumiste üle. Rikkumiste üle kehtestatakse jurisdiktsioon kooskõlas rahvusvahelise õigusega ja eelkõige 1982. aasta ÜRO mereõiguse konventsiooni artikliga 34.

(12) Liikmesriikide poolt käesoleva raamotsuse rakendamiseks võetud meetmete praktilist kohaldamist peaks kontrollima komisjon, kes peaks viis aastat pärast käesoleva raamotsuse rakendamist esitama nõukogule aruande. See aruanne võib sisaldada asjakohaseid ettepanekuid,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA RAAMOTSUSE:

Artikkel 1

Mõisted

Käesolevas raamotsuses kohaldatakse direktiivi 2005/35/EÜ artiklis 2 sätestatud mõisteid.

Artikkel 2

Kuriteod

1. Vastavalt käesoleva raamotsuse artikli 4 lõikele 2 võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed tagamaks, et rikkumisi direktiivi 2005/35/EÜ artiklite 4 ja 5 mõistes käsitletaks kuritegudena.

2. Lõiget 1 ei kohaldata laevapere liikmete suhtes seoses rikkumistega, mis pannakse toime rahvusvaheliseks meresõiduks kasutatavates väinades, majandusvööndites ja avamerel, kui on täidetud MARPOL 73/78 konventsiooni I lisa 11. reegli punktis b või II lisa 6. reegli punktis b ette nähtud tingimused.

Artikkel 3

Kuriteole kaasaaitamine, sellele kihutamine ja õhutamine

Kõik liikmesriigid võtavad kooskõlas oma siseriikliku õigusega vajalikud meetmed tagamaks, et artiklis 2 osutatud kuriteole kaasaaitamine, sellele kihutamine või õhutamine on karistatav.

▼B

Artikkel 4

Karistused

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artiklites 2 ja 3 osutatud kuritegude eest määratakse tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad kriminaalkaristused, mis vähemalt tõsiste juhtumite korral näevad ette maksimaalselt vähemalt ühe kuni kolme aasta pikkuse vabadusekaotuse.

2. Vähemtõsiste juhtumite korral, kui toimepandud tegu ei põhjusta vee kvaliteedi halvenemist, võib liikmesriik sätestada lõikes 1 ette nähtud karistustest erinevat liiki karistusi.

3. Lõikes 1 ettenähtud kriminaalkaristustega võivad kaasneda muud karistused või meetmed, eelkõige trahvid, või füüsilisele isikule pandud keeld tegutseda mingil alal, mis nõuab ametlikku luba või heakskiitu, või asutada või juhtida äriühingut või fondi, kui tema süüdimõistmise põhjustanud asjaoludest nähtub selgesti oht, et samasugune kuritegelik tegevus võib korduda.

4. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artiklis 2 osutatud tahtlike kuritegude eest karistatakse maksimaalselt vähemalt viie kuni kümne aasta pikkuse vabadusekaotusega, kui kuriteo tulemusena tekitati olulist ja laialdast kahju vee kvaliteedile ►C1 , looma- või taimeliikidele või nende osadele ja põhjustati inimeste surm või tekitati neile tõsiseid vigastusi. ◄

5. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artiklis 2 osutatud tahtlike kuritegude eest karistatakse maksimaalselt vähemalt kahe kuni viie aasta pikkuse vabadusekaotusega, kui:

a) kuriteoga tekitati olulist ja laialdast kahju vee kvaliteedile, looma- ja taimeliikidele või nende osadele või

b) kuritegu pandi toime kuritegeliku ühenduse raames nõukogu 21. detsembri 1998. aasta ühismeetme 98/733/JSK (millega Euroopa Liidu liikmesriikides tunnistatakse kriminaalkuriteoks kuulumine kuritegelikku ühendusse) ([1]) tähenduses, olenemata nimetatud ühismeetmes osutatud karistuse määrast.

6. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artiklis 2 osutatud kuritegude eest, kui need pandi toime tõsise hooletuse tulemusena, karistatakse maksimaalselt vähemalt kahe kuni viie aasta pikkuse vabadusekaotusega, kui kuriteo tulemusena tekitati olulist ja laialdast kahju vee kvaliteedile ►C1 , looma- või taimeliikidele või nende osadele ja põhjustati inimeste surm või tekitati neile tõsiseid vigastusi. ◄

7. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artiklis 2 osutatud kuritegude eest, kui need pandi toime tõsise hooletuse tulemusena, karistatakse maksimaalselt vähemalt ühe kuni kolme aasta pikkuse vabadusekaotusega, kui kuriteo tulemusena tekitati olulist ja laialdast kahju vee kvaliteedile, looma- või taimeliikidele või nende osadele.

8. Vabaduskaotuslike karistuste korral kohaldatakse käesolevat artiklit, ilma et see piiraks rahvusvahelise õiguse ning eelkõige 1982. aasta ÜRO mereõiguse konventsiooni artikli 230 kohaldamist.

Artikkel 5

Juriidiliste isikute vastutus

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et tagada juriidiliste isikute vastutusele võtmine artiklites 2 ja 3 osutatud kuritegude eest, mille on nende kasuks toime pannud üksinda või juriidilise isiku organi liikmena tegutsenud isik, kes on juriidilises isikus juhtival kohal, sest:

([1]) EÜT L 351, 29.12.1998, lk 1.

▼B

a) ta omab volitusi esindada juriidilist isikut või

b) tal on õigus teha juriidilise isiku nimel otsuseid või

c) tal on õigus teha kontrolli selles juriidilises isikus.

2. Lisaks lõikes 1 sätestatud juhtudele võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed, et tagada juriidiliste isikute võimalik vastutusele võtmine, kui lõikes 1 nimetatud isiku puuduliku järelevalve või kontrolli tõttu on osutunud võimalikuks, et juriidilise isiku alluvuses olev isik on juriidilise isiku kasuks pannud toime artiklis 2 osutatud kuriteo.

3. Juriidilise isiku vastutus vastavalt lõigetele 1 ja 2 ei välista kriminaalmenetlust füüsiliste isikute suhtes, kes on olnud artiklites 2 ja 3 osutatud kuritegude täideviijad, nendele kihutajad või kaasaaitajad.

Artikkel 6

Juriidilistele isikutele kohaldatavad karistused

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artikli 5 lõike 1 kohaselt vastutusele võetud juriidilise isiku suhtes saab kohaldada tõhusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid karistusi. Karistused:

a) sisaldavad kriminaalõiguslikke ja muid trahve, mis vähemalt juhtudel, mil juriidiline isik võetakse vastutusele artiklis 2 osutatud kuritegude eest, on:

   i) maksimaalselt vähemalt vahemikus 150 000 — 300 000 EUR;

   ii) maksimaalselt vähemalt vahemikus 750 000 — 1 500 000 EUR kõige tõsisematel juhtudel, sealhulgas vähemalt artikli 4 lõigetega 4 ja 5 hõlmatud tahtlikud kuriteod;

b) võivad kõikidel juhtudel sisaldada muid karistusi peale trahvi, nagu:

   i) riiklike hüvitiste või riigiabi saamise õigusest ilmajätmine;

   ii) äritegevuse ajutine või alaline keeld;

   iii) kohtuliku järelevalve alla võtmine;

   iv) sundlõpetamine;

   v) kohustus võtta vastu erimeetmed juriidilise isiku vastutusele võtmise põhjustanud kuriteo tagajärgede kõrvaldamiseks.

2. Lõike 1 punkti a rakendamiseks, ilma et see piiraks lõike 1 esimese lause kohaldamist, kohaldavad liikmesriigid, kus euro ei ole veel kasutusele võetud, 12. juuli 2005. aasta *Euroopa Liidu Teatajas* avaldatud nende valuuta ja euro vahelist vahetuskurssi.

3. Liikmesriik võib rakendada lõike 1 punkti a, kohaldades süsteemi, mille kohaselt on trahv proportsionaalne juriidilise isiku käibega, kuriteo toimepanekuga saadud või kavandatud rahalise kasuga või mis tahes muu väärtusega, mis näitab juriidilise isiku finantsseisundit, eeldusel et selline süsteem võimaldab määrata maksimumtrahve, mis võrduvad vähemalt lõike 1 punktis a trahvi maksimummääradele kehtestatud miinimumiga.

4. Liikmesriik, kes rakendab raamotsust vastavalt lõikele 3, teatab nõukogu peasekretariaadile ja komisjonile oma sellekohasest kavatsusest.

5. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et vastavalt artikli 5 lõikele 2 vastutusele võetud juriidilist isikut karistatakse tõhusate, proportsionaalsete ja hoiatavate karistuste või meetmetega.

▼B

Artikkel 7

Jurisdiktsioon

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et kehtestada oma jurisdiktsioon artiklites 2 ja 3 osutatud kuritegude üle sellises ulatuses nagu seda lubab rahvusvaheline õigus, kui kuritegu pandi toime:

a) täielikult või osaliselt tema territooriumil;

b) tema majandusvööndis või sellega võrdväärses vööndis, mis on kehtestatud vastavalt rahvusvahelisele õigusele;

c) tema lipu all sõitva laeva pardal;

d) tema kodaniku poolt, kui kuritegu on kriminaalkorras karistatav kohas, kus see toime pandi, või kui koht, kus see toime pandi, ei kuulu ühegi riigi territoriaalse jurisdiktsiooni alla;

e) juriidilise isiku kasuks, kelle registrijärgne asukoht on tema territooriumil;

f) väljaspool tema territooriumi, kuid on põhjustanud või võib tõenäoliselt põhjustada saastet tema territooriumil või majandusvööndis, ning laev viibib vabatahtlikult nimetatud liikmesriigi sadamas või meres paiknevas terminalis;

g) avamerel ning laev viibib vabatahtlikult nimetatud liikmesriigi sadamas või meres paiknevas terminalis.

2. Iga liikmesriik võib otsustada, et ta ei kohalda või kohaldab ainult erijuhtudel või -asjaoludel jurisdiktsiooni, mis on sätestatud:

a) lõike 1 punktis d;

b) lõike 1 punktis e.

3. Kui liikmesriigid otsustavad kohaldada lõiget 2, teatavad nad sellest nõukogu peasekretariaadile ning viitavad vajaduse korral erijuhtudele või -asjaoludele, mille korral otsust kohaldatakse.

4. Kui kuritegu kuulub rohkem kui ühe liikmesriigi jurisdiktsiooni alla, püüavad asjaomased liikmesriigid oma tegevust vastavalt vajadusele kooskõlastada, eelkõige seoses kohtu alla andmise tingimuste ja vastastikuse abi andmise üksikasjaliku korraga.

5. Arvesse tuleb võtta ka järgmisi jurisdiktsiooni määravaid asjaolusid:

a) liikmesriik, mille territooriumil, majandusvööndis või sellega võrdväärses vööndis kuritegu toime pandi;

b) liikmesriik, mille territooriumil, majandusvööndis või sellega võrdväärses vööndis on tunda kuriteo mõjusid;

c) liikmesriik, mille territooriumil, majandusvööndis või sellega võrdväärses vööndis on läbisõidul laev, millelt kuritegu toime pandi;

d) liikmesriik, mille kodanik või elanik on kuriteo toimepanija;

e) liikmesriik, mille territooriumil asub selle juriidilise isiku registreeritud asukoht, kelle nimel kuritegu toime pandi;

f) liikmesriik, mille lipu all sõidab laev, millelt kuritegu toime pandi.

6. Käesoleva artikli kohaldamisel hõlmab territoorium direktiivi 2005/35/EÜ artikli 3 lõike 1 punktides a ja b osutatud alasid.

Artikkel 8

Teabe edastamine

1. Kui liikmesriiki on teavitatud artikli 2 kohaldamisalasse kuuluva kuriteo toimepanekust või sellise kuriteo toimepaneku ohust, mis

▼B

põhjustab või tõenäoliselt põhjustab otsest reostust, teatab ta sellest kohe teistele liikmesriikidele, kes tõenäoliselt nimetatud kahjustusega kokku puutuvad, ning komisjonile.

2. Kui liikmesriiki on teavitatud artikli 2 kohaldamisalasse kuuluva kuriteo toimepanekust või sellise kuriteo toimepaneku ohust, mis tõenäoliselt kuulub tema jurisdiktsiooni alla, teatab ta sellest kohe teistele liikmesriikidele.

3. Liikmesriigid teatavad viivitamata lipuriigile või muudele asjaomastele riikidele käesoleva raamotsuse, eelkõige artikli 7 alusel võetud meetmetest.

Artikkel 9

Kontaktpunktide määramine

1. Iga liikmesriik määrab olemasolevad kontaktpunktid või loob vajadusel uued kontaktpunktid, eelkõige artiklis 8 osutatud teabevahetuse teostamiseks.

2. Liikmesriigid teatavad komisjonile, milline või millised tema asutused tegutsevad kontaktpunkti või punktidena vastavalt lõikele 1. Komisjon teatab need kontaktpunktid teistele liikmesriikidele.

Artikkel 10

Territoriaalne ulatus

Käesoleval raamotsusel on sama territoriaalne ulatus nagu direktiivil 2005/35/EÜ.

Artikkel 11

Rakendamine

1. Liikmesriigid võtavad käesoleva raamotsuse sätete järgimiseks vajalikud meetmed vastu 12. jaanuariks 2007.

2. Liikmesriigid edastavad 12. jaanuariks 2007 nõukogu peasekretariaadile ja komisjonile nende sätete teksti, millega võetakse siseriiklikku õigusesse üle käesolevast raamotsusest tulenevad kohustused. Selle teabe ja komisjoni kirjaliku aruande põhjal hindab nõukogu hiljemalt 12. jaanuariks 2009, millises ulatuses liikmesriigid käesolevat raamotsust täidavad.

3. 12. jaanuariks 2012 esitab komisjon liikmesriikidelt raamotsuse rakendussätete praktilise kohaldamise kohta saadud teabe põhjal nõukogule aruande ja teeb ettepanekuid, mida ta peab vajalikuks, mille hulka võivad kuuluda ettepanekud selle kohta, et liikmesriigi territoriaalmeres või tema majandusvööndis või sellega võrdväärses vööndis toime pandud kuritegude puhul ei loe liikmesriik teise liikmesriigi lipu all sõitvat laeva välisriigi laevaks 1982. aasta ÜRO mereõiguse konventsiooni artikli 230 mõistes.

Artikkel 12

Jõustumine

Käesolev raamotsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.